

PÅ GRENSEN

NO 4, 2017 \ 10. ÅRGANG

UTGITT AV TOLLETATEN

FOTOREPORTASJE

Her går kontrollen på skinner

SIDE 16

Suksess for Tolletatens Hackathon

SIDE 24

Økt netthandel fra utlandet gir nye utfordringer

SIDE 22

TEMA

Aksjon Grenseløs

Narkotikahunden *Cupcake* har en viktig rolle når grensen mellom Norge og Sverige kontrolleres. Vi ble med på Aksjon Grenseløs.

SIDE 6

leder

Øystein Børner, tolldirektør

Takk for følget

Det er litt vemodig, men nå er tiden inne. Vi har bestemt oss for å legge ned magasinet vårt På grensen. Vi skal fortsette å gi dere nyheter og innblikk i arbeidet vi gjør på grensen hver eneste dag, men framover vil dette primært skje digitalt.

Flere målgrupper. På grensen ble startet opp i 2009. Før den tid ga vi ut internbladet Toller'n, som hadde 17 årganger bak seg. Med På grensen ønsket vi å nå ut til flere målgrupper, som næringsliv, media og samarbeidspartnere i offentlig sektor. Til sammen har det blitt 36 magasiner de siste 9 årene.

Gjennom disse årene har vi prøvd å gi deg som leser et innblikk i Tolletatens hverdag, sette søkelys på viktige temaer og problemstillinger samt gi deg informasjon om prosjekter, høringer og regelendringer.

Bedre på nett. Kommunikasjon med publikum, næringsliv, media og andre etater er viktig for oss i Tolletaten. Dette skal vi fortsette med. Vi har gode nettsider hvor dere finner nyttig informasjon om regler og prosedyrer. Vi er også til stede i sosiale medier som Facebook, Twitter, LinkedIn og Instagram. Hovedkanalene for informasjon vil være digitale fremover.

Flere arenaer. Men vi har også andre arenaer for kommunikasjon. Jeg har nettopp deltatt på etatens årlige tolldag,

der nærmere 300 representanter fra næringslivet var til stede. Dette var min første tolldag, og det var både interessant og givende å få møte så mange aktører på samme sted. Og i oktober gjennomførte vi en informasjonskonferanse om ekspressfortolling med deltakere fra næringslivet. Engasjementet var høyt og forsamlingen stilte mange spørsmål i løpet av konferansen. Behovet for kommunikasjon mellom Tolletaten og brukerne er i høyeste grad fortsatt til stede. Men magasinet På grensen vil i fremtiden ikke være en av kommunikasjonskanalene.

Blikket framover. Når vi nå velger å legge ned et papirmagasin for å fortsette digitalt, er dette en del av samfunnsutviklingen. I Tolletaten jobber vi nå mer enn noen gang med å utnytte de teknologiske mulighetene. Ny teknologi, digitalisering, automatisering og effektivisering er fremtiden. I løpet av de neste årene kommer jeg til å dele flere teknologiske nyheter med dere. Men ikke på papir.

Takk for nå!

Øystein Børner,
tolldirektør

PÅ GRENSEN

Utgitt av Tolletaten
Postboks 8122 Dep.
0032 Oslo
Tlf.: 22 86 03 12
www.toll.no

Ansvarlig redaktør:
Robert Haast

Redaktør: Karoline Carlsen

Design og redaksjonell
rådgivning: Redink

Trykk:
RK Grafiske AS

Opplag:
3500 eksemplarer

Forsidefoto: Fartein Rudjord

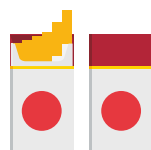
ISSN 1891-2486

Innspill, tips og henvendelser
om adresseendringer og
abonnement kan sendes til
kaca@toll.no.

100 Tollere i Bergen gjorde et rekordbeslag da de fant 100 kilo hasj gjemt i en bil som kom med Danskebåten.

80 780 Tollere på Storskog i Finnmark gjorde et stort sigarettbeslag da de kontrollerte den hviterussisk registrerte varebil.

15 000 Sjåføren hadde ikke fortollet lasten på 15 000 liter alkohol da han ble stoppet på Svinesund søndag 29. oktober. 15 paller med øl, fem paller med vin og to paller med mineralvann ble funnet.

Verdifullt: Konservator Margrethe Rudjord og tolloversinspektør Knut Engum Simensen skal ta vare på tollhistorien.

Foto: Tolletaten

Pakker ned Tollmuseet

3 000 historiske tollgjenstander konserveres.

I forbindelse med at Tollregion Oslo og Akershus flyttet ut av Tollbugata 1 i september, er Tollmuseet også på flyttefot. Hva som blir museets videre skjebne er ikke bestemt, men i mellomtiden skal samtlige gjenstander registreres digitalt og konserveres. Tolletaten har ansatt to konservatorer og en fotograf som har ansvar for arbeidet, sammen med museets egne ansatte.

Blant gjenstandene er det skilt, stoler, kister, bøker, uniformer og diverse beslag.

– Det er så utrolig mye historie her. Den eldste gjenstanden er fra 1594, sier konservator Margrethe Rudjord, samtidig som hun viser rundt fra rom til rom der museets gjenstander er midlertidig plassert.

– Det eldste vi har her er et stempel, legger tolloversinspektør

Knut Engum Simensen til.

– Knut har oversikten over all historien, sier Rudjord.

Det er ulike alternativer som skal utredes før det blir bestemt hva som skjer med tollmuseet, men uansett må gjenstandene ivaretas og pakkes ned forsvarlig. Noen trenger også mer konservering for at de ikke skal bli ødelagt.

Flytting i Trondheim

Regiontollstedet har flyttet fra den gamle tollboden og inn i nye lokaler på Grilstad Marina. De nye lokalene er mer moderne og legger bedre til rette for samhandling og samarbeid. Regiondirektør Åse Berge ser fram til å jobbe i de nye lokalene.

Ny skanner

Tollerne på Østlands-terminalen i Lørenskog har fått et nytt verktøy i kontrollvirksomheten; En skanner som gjør det enklere å avsløre ulovlig innførsel av varer. Ved hjelp av skanneren kan tollerne se hva posten inneholder før de åpner sendingen. Ulovlig varer kan være narkotika, doping, legemidler, piratkopier og våpen.

Promilletester?

I samarbeid med Politidirektoratet utreder Tolldirektoratet muligheten for et samarbeid knyttet til blant annet promilletesting. Hensikten er å utnytte Tolletatens posisjon på grensen for å gjøre samfunnsnyttig samarbeid for andre. Utredningen skal ferdigstilles i 2018.

ERFARINGSUTVEKSLING: Finansminister Siv Jensen lyttet interessert til (f.v.) tolldirektør Øystein Børmer, regiondirektør Heidi Vildskog, avdelingsleder Asle Farberg og tollbetjentene Marius Ullvedt og Thea Tovås.

Foto: Tolletaten

Siv Jensen besøkte Ørje

Finansminister Siv Jensen besøkte Ørje tirsdag 14. november. Hun fikk et innblikk i mange av etatens ulike oppgaver.

Siv Jensen understreket at hun alltid synes det er spennende å besøke Tolletaten. Hun sa at Toll-etatens grensek kontroll er svært viktig for samfunnsikkerheten i Norge.

I løpet av besøket fikk finansministeren en innføring i bruk av skiltgjenkjennende kameraer (ANPR), hun fikk se skanneren i aksjon og et raskt kurs i hvordan tolke skannerfoto og hun fikk se hundesøk på en buss. Til slutt fikk hun en prat med Thea Tovås og Marius Ullvedt, som er ferske

tollere, om deres første erfaringer med tolleryket.

Glad for besøket. Tolldirektør Øystein Børmer var glad for finansministerens besøk.

– Ørje er et stort tollsted, og ett av fem tollsteder som aldri stenger. I 2016 passerte opp mot 2,5 millioner kjøretøy på veien her. Ørje er landets nest største grenseovergang når vi ser på gods, og tredje størst når vi ser på personbiler. Det jobber om lag 70 tollere ved tollstedet, og

en av etatens mobile skannere er stasjonert her, fortalte Børmer under besøket.

Fortalte om ekspressfortolling. I 2018 skal det etableres en pilot for ekspressfortolling på Ørje. Det innebærer kort fortalt at næringslivet kan levere informasjonen digitalt og på forhånd, slik at også tollerne gjør unna jobben og vurderingene på forhånd.

– Næringslivet skal da kunne kjøre rett forbi hvis ikke vi ønsker å foreta kontroll, sa Børmer.

Innad i etaten

NY STILLING

Foto: Bård Gudim

Karianne Løken startet i direktørjobben 1. desember

Ny kontroll- direktør

Karianne Løken er ansatt som direktør for kontrollavdelingen i Tolldirektoratet.

– Samfunnsoppdraget er utrolig spennende, og kontrollområdet ligger mitt hjerte nærmest. Både å hindre illegal vareførsel inn mot landet vårt, men også å bidra til sikre like konkurransevilkår for næringslivet, sier Karianne Løken.

Hun har tidligere vært underdirektør for seksjon for økonomisk kontroll. I 2014 ledet hun arbeidet med utredningen om styrking av grensekontrollen og etter oppgaveoverføringen til Skatteetaten hadde hun i 2015 ansvaret for Nye Toll-prosjektet og har arbeidet med å lage ny strategi for Tolletaten.

Operasjon Pangea

I løpet av én uke fant norske tollere ulovlige legemidler i 286 av 1286 postsendinger. Operasjon Pangea X er en aksjon mot salg av ulovlige legemidler og medisinsk utstyr. Det er Interpol som koordinerer aksjonen som 123 land deltok i. I Norge ble det under operasjonen funnet potensmidler, antidepressiva, hormoner,

beroligende midler og antibiotika. I tillegg avdekket Mattilsynet at en kosmetikkimportør solgte produkter som inneholdt ulovlige stoffer. Internasjonalt ble det totalt undersøkt 715 000 pakker og 470 000 av dem ble beslaglagt. 400 personer ble arrestert og 3 584 nettsteder fjernet fra internett.

Foto: Terje Helestad

Aksjon Grenseløs

Norske og svenske tollere inntar skogen i Hedmark for å ta organiserte smuglernetverk på fersken. De skjulte kjerreveiene fra Sverige til Norge er godt bevarte hemmeligheter for mange, men ikke lokalkjente tollere. Og i natt slipper ingen unna.

Tekst Thore Simenstad | Foto Fartein Rudjord

” Det står tollpatruljer på strategiske punkter på begge sider av grensen mellom Sverige og Norge og overvåker trafikken.

Klokka 05.26 natt til 20. oktober kjører en tilsynelatende norskregistrert hvit Volkswagen Transporter varebil inn i Norge over den ubetjente grenseovergangen Bastuknappen i Hedmark. Der blir den observert av en tollpatrulje fra Kongsvinger. Tollerne setter på blålyset og varsler tollkontroll. Varebilen er tungt lastet og sjåføren forstår at han ikke kan kjøre fra tollerne. Han stopper bilen, hopper ut og blir borte i skogen. Når tollerne åpner bilen skjønner de hvorfor mannen har stukket av. Den er lastet med 1 788 liter øl og 189 liter brennevin. Alkoholmengden tilsvarer en alvorlig tollovertredelse og utgjør 180 000 kroner i unndratte avgifter til statskassen.

Farlig bil. Sjåføren etterlater vognkortet og de originale polske skiltene i bilen. Varebilen er stivet opp og manipulert i et forsøk på å skjule at den er fulllastet med alkohol. For å sørge for at den trafikkfarlige bilen aldri kommer på veien igjen, ønsker tollerne å inndra den.

Den polske sjåføren er uvitende om at norske og svenske tollere denne natta gjennomfører en

større kontrollaksjon i grensetraktene i Hedmark og Värmland, der han løper gjennom skogen mot følgebilen eller Sverige.

24 timer. Inne på kontrollstasjonen på Magnormoen styrer vaktleder Åshild og kontrollgruppleder Roger de norske og svenske tollpatruljene gjennom kvelden. Aksjonen har pågått siden klokka seks samme morgen og i det nattemørket inntar tollstasjonen er det Jan Fredrik og Lennart som overtar det operasjonelle ansvaret for aksjonen «Grenseløs».

I løpet av kontrollen står det tollpatruljer på strategiske punkter på begge sider av grensen mellom Sverige og Norge og overvåker trafikken. Flere av patruljene er mobile og klare til å stoppe interessante kjøretøy som blir observert. For å holde aksjonen hemmelig for smuglernes spaning er det kun sivile tjenestebiler på veiene.

Stanser alle. På Magnormoen har tollerne samtidig en åpen kontroll, med assistanse fra Ørje tollsted i Østfold. De har hjelp av en mobil skanner og narkotikahunden *Cupcake*, som er en

1. Riktig retning: Tollerne er ute og dirigerer kjøretøyet inn til kontroll.

2. Viktig verktøy: Den mobile skanneren er til stor hjelp i kampen mot smuglerne.

3. Tolker bildene: Skanneren er fra 2014 og avslører tetthet i materiale.

4. Personbiler: Tollerne kontrollerer for tollovertredelser. Her var alt i orden, og bilen fikk kjøre videre.

»

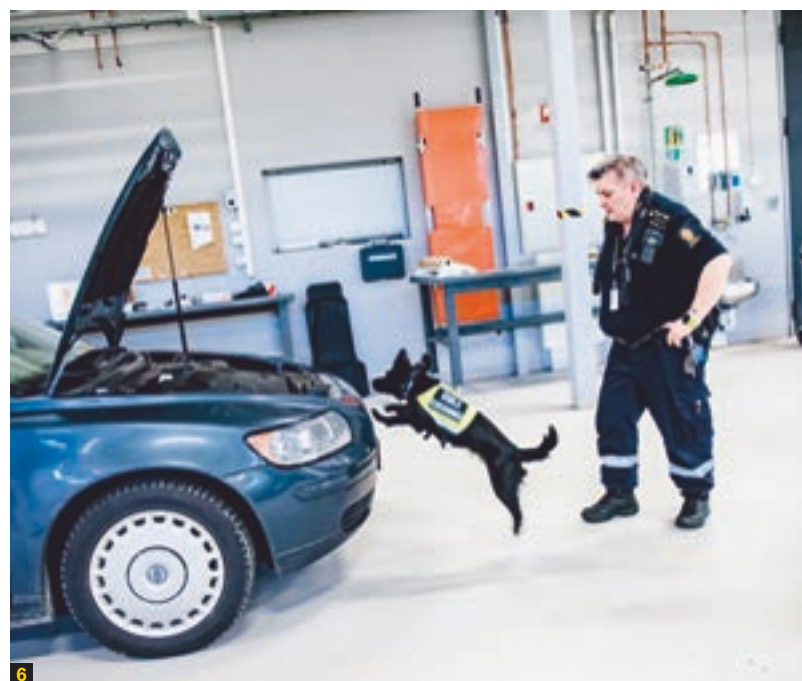
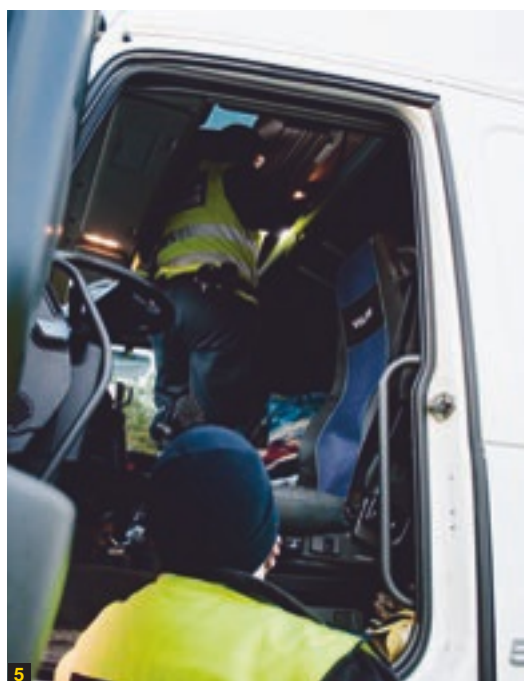
fakta

Farlige biler

- Smuglere manipulerer biler ved å stive av fjærene for å skjule den enorme vekten de frakter.
- Manipulerte fjærer fører til at bilene får svekkede kjøreegenskaper.
- Bak- og forakslinger får unaturlig stor belastning som kan føre til at oppheng, bærekuler, bærebuer, støtdempere og føringer ryker.
- Bremselengden blir betydelig lengre og ved en unnamanøver kan bilen oppføre seg unormalt.

” Felles aksjoner bidrar til å styrke det tette, daglige samarbeidet som er mellom svenske og norske tollere i grensetraktene.

Gruppeleder Roger

» tre år gammel working cocker spaniel. To tollere tar oppstilling ved riksveg 2, og det tar ikke lang tid før den første interessante bilen dukker opp. En van vinkes inn på kontrollområdet. Tolloverinspektør Hilde henter narkotikahunden *Cupcake* etter en samtale med sjåføren. Hun setter hunden til å søke på og i bilen og ser hunden vise interesse. Den ene passasjeren innrømmer tidligere bruk av hasj, men tollerne finner ingenting i bilen og de får fortsette ferden mot Oslo. «Åpen kontroll» betyr at hele rekker med kjøretøy blir vinket inn på kontrollområdet på Magnormoen utover kvelden. Tollernes erfaringer med å plukke ut interessante biler til kontroll fører raskt til flere beslag av alkohol og sigaretter over den avgiftsfrie kvoten. Det er ingen som blir stanset med store mengder, og alle sakene blir avgjort med forenklete forelegg og penger til statskassen. – Vi varsler ikke arbeidsgiveren din om at du har fått forenklet forelegg i tollkontrollen, beroliger tollerne en varebilsjåfør som er bekymret for jobben sin etter å ha blitt tatt med for mye alkohol i førerhuset. Størrelsen på forelegget avhenger av hvor mye

du har tatt med deg over den lovlige kvoten. – Jeg har ikke sett noen rød/grønn tollsone og ikke fått muligheten til å deklare varen mine før dere stopper meg, hevder en annen bilist som blir stanset med for mye i bilen. – Du passerte en tydelig skiltet tollsone på Eda 500 meter sørover. Det er en felles norsk-svensk tollstasjon, er svaret sjåføren får.

Mye trafikk. Vogntogene kommer tett over grensa ved Magnor denne torsdagskvelden i oktober. I 2016 passerte det totalt 1,38 millioner kjøretøy over grensa på riksveg 2. Magnor er overgangen med nest mest personbiltrafikk på grensen til Sverige. Den er også den tredje mest trafikkerte når det kommer til tungtransport.

I natt blir vogntogene gjennomlyst i den mobile skanneren, etter at tolloverinspektørene Thea og Toril har snakket med sjåførene.

Når vogntogene skannes kommer bilder av lasten opp på skjermen hos skanneroperatør Stig. Han ser etter avvik som gir grunn til mistanke om smugling av forbudte varer som narkotika, eller høyt beskattede varer som alkohol og sigaretter.

5. Grundig: Ingen rom utelates når traileren undersøkes på grensen.

6. Gyver på: Narkotikahunden *Cupcake* leter ivrig etter ulovlige stoffer.

Den første tollskanneren kom til Ørje i 2004. Dagens skanner er fra 2014 og representerer siste nytt innen skannerteknologi. Den avslører tettheten i skannet materiale og skiller mellom organisk og uorganisk materiale. For et utrent øye er det imidlertid vanskelig å tolke bildene.

Før tok det flere timer å losse et vogntog ved mistanke om ulovligheter, men ved hjelp av skanneren tar det kun to minutter. Skanneroperatøren vurderer ut i fra bildene om det er grunnlag for videre kontroll, og hvor i lasten eventuelle ulovlige varer er plassert.

Samarbeider med svenskene. I vaktrommet er det hektisk aktivitet. Vaktleder Åshild skal dirigere og kommunisere med tollpatroljene i Hedmark. Samtidig har hun et våkent øye med kameraene på grenseovergangene i distriktet. Kontrollgruppeleder Roger kommuniserer med de svenske patruljene og sjekker opp eierne på svenske kjøretøy som er interessante i aksjonen. Samlokaliseringen i aksjonen letter spaningsvirksomheten og gjør undersøkelsene i registrene smidigere.

– Slike aksjoner bidrar til gode kunnskaper om

grensekryssende virksomhet. Selv om det ikke ble noen store beslag av narkotika eller alkoholholdige varer denne gangen, fikk vi verdifull informasjon om aktuelle kontrollobjekter og adresser som nå vil bli fulgt opp. Det er positivt med felles aksjoner, men det bør ikke arrangeres for mange i løpet av ett år, sier gruppeleder Roger. Han leder den svenske kontrollgruppen som er stasjonert på Hån, men dekker norgesgrensa opp til Sør-Trøndelag. – Felles aksjoner bidrar til å styrke det tette, daglige samarbeidet som er mellom svenske og norske tollere i grensetraktene. Vi varsler hverandre fortløpende om aktuelle smuglere, smuglingsmetoder og smuglerveier. Og vi gleder oss over hverandres beslag, legger han til.

Vaktleder Åshild er i telefon med operasjonssentralen i Tollregion Øst-Norge. De bistår med overvåkingen av kameraer på enkelte deler av grensen. Den erfarne tolloverinspektøren er ellers lommekjent i Hedmark og vet hvilke veier og kameraer som det er naturlig at smuglerne kommer kjørende på etter grensepasseringen. For med 35 grenseoverganger i distriktet har smuglerne mange muligheter.

7. Fulltreff: Erfarne tollere kombinert med ny teknologi gjør kontrollen mer effektiv.

” Vi vet at de kriminelle følger nøye med i hva Tolletaten foretar seg i grensetraktene.

Seksjonssjef Morten Nystuen

» **Spaner på tollerne.** Plutselig lyser det en alarm inne på sentralen etter at et kjøretøy har kjørt over grensen ved Bastuknappen. Bilen er kjent for tollerne fra en narkotikasak og de posisjonerer seg for å stanse varebilen. Denne gangen fant de hverken narkotika eller andre forbudte varer.

På en av de mindre grenseovergangene på riksveg 26 ved Drevsjø passerer to varebiler sammen. Tollerne blir mistenksomme og stanser bilene, men tollkontrollen avslører ikke noe mistenkelig.

Automatisk nummeregjenkjenning (ANPR) har blitt et viktig hjelpemiddel i kampen mot den organiserte smuglingen i Hedmark. Innen 2020 vil samtlige veier og grenseoverganger i hele landet være utstyrt med kameraer.

På fylkesveg 175 mellom Töcksfors i Årjäng og Åmotsfors i Eda kommune, tiltrekker to dansk-registrerte biler seg oppmerksomhet og varsles inn av en svensk tollpatrolje. Sammen med en norsk patrolje kontrollerer tollerne bilene. Det kommer

etter hvert fram at dette er danske jegere i de värmlandske skoger på vei hjem til Danmark.

Ved Hokkåsen er det en mistenkelig van som kjører fram og tilbake i grenseområdet. Tollerne stopper etter hvert kjøretøyet, men bilen har ingenting i bagasjen. Oppførselen er likevel så mistenkelig at tollerne mistenker at sjåføren var sendt for å spane på tollerne.

– Vi vet at de kriminelle nøye følger med på hva Tolletaten foretar seg i grensetraktene. De bruker en rekke spanings- og følgebiler for å gjøre det vanskeligere for oss å stoppe kjøretøyene som frakter alkohol, narkotika og sigaretter, sier seksjonssjef Morten Nystuen ved grensekontrollen i Kongsvinger.

Med Tolletatens rundt 35 000 beslag i året er det likevel ikke tvil om at mange av de kriminelle nettverkene ikke lykkes med å smugle alvorlige varer inn i landet. ❗

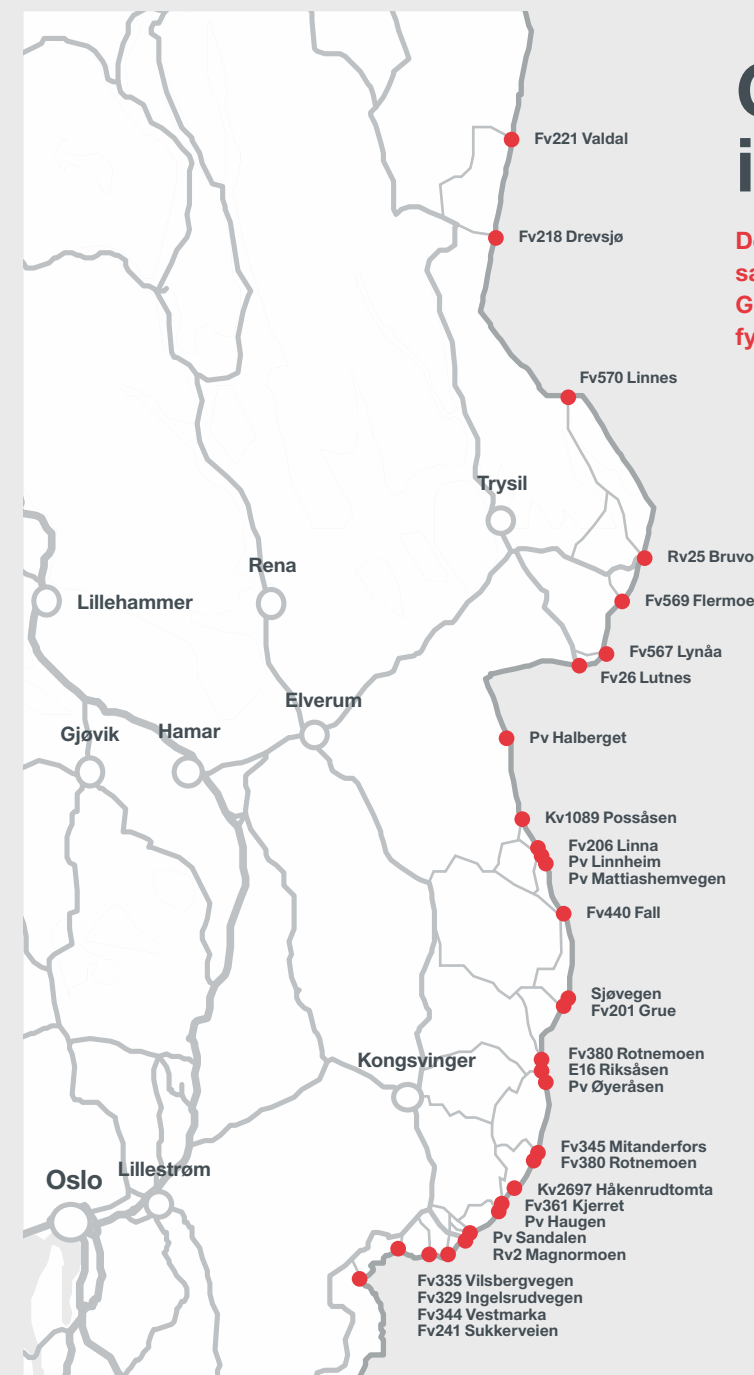
8: Natt og dag: Aksjon «Grenseløs» har pågått i 24 timer, og pauserommet kommer til sin rett.

tall&fakta

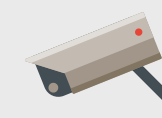
Tollregion Øst-Norge

Tollregionen omfatter fylkene Østfold, Hedmark og Oppland. Regiontollstedet ligger i Fredrikstad i tillegg til tollkontorer i Kongsvinger, Svinesund, Ørje, Østby og Åsnes.

Grenseoverganger i Hedmark

Det er mange veier til Norge fra Sverige, og i 2020 vil samtlige grenseoverganger være kameraovervåket. Grenseovergangene i Hedmark er preget av både fylkesveier og mindre grusveier.

Kameralokasjoner sør i Hedmark

2017: 21
2020: 70

Innpasserte kjøretøy til Norge i 2016

(Tall i millioner)

Historiske store beslag i Hedmark:

1995

762 000 sigaretter, gjemt i sekker med kull på trailer.

2001

51 090 liter 96% sprit, trailer med 20 000 liter samt lager.

2011

17 963 liter øl, 9 630 liter vin, 858 liter brennevin og 37,5 kg. tobakk, Rv.2.

2013

149 kg hasj, 140 kg marihuana, 0,78 kg amfetamin, NL-trailer, Rv.2.

2015

232 kg hasj, 27 kg amfetamin, 40 kg marihuana og 12 kg ecstasy, SE-leiebiler, E-16.

Einar Haakaas mener kontrollmyndighetene har sviktet i kampen mot arbeidslivskriminalitet og at A-krimsentrene ikke leverer resultater.

Det stemmer ikke ifølge A-krimcenteret i Oslo, som mener sentrene har gitt konkrete resultater.

Tekst Tore Skår og Karoline Carlsen Illustrasjon Robin Rengård / byHands

”

Det er fritt fram for arbeidslivskriminalitet i Norge, fordi nesten alle slipper unna.

EINAR HAAKAAS
Journalist og forfatter

Norge er en honningkrukke for arbeidslivskriminelle. Slik innleder Einar Haakaas boka «Svartmaling: Kriminelle bygger Norge». I boka beskriver han hvordan kriminelle nettverk dominerer den norske malerbransjen, og at til og med det offentlige Norge har benyttet seg av nettverket sine tjenester. Ifølge forfatteren har samtlige kontrollmyndigheter sviktet, og det er fritt fram for arbeidslivskriminalitet i Norge, fordi nesten alle slipper unna.

– De første jeg vil peke på som har sviktet er politikerne. De har ikke skjønt tilstrømningen av arbeidere fra EØS. Mange som kommer hit kommer fra en annen kultur. Vi har i stor grad bygget opp vårt system som et tillits-system, men vi blir utsatt for kriminelle nettverk som ønsker å finne huller i dette systemet slik at de kan tjene mest mulig penger, sier Einar Haakaas.

Han mener også at fokuset på arbeidslivskriminalitet har vært feil.

– Tradisjonelt har man snakket mye om sosial dumping, særlig innen fagbevegelsen. Men politikerne må behandle dette som kriminalitet, ikke bare sosial dumping, og sannsynligvis angripe med flere og bredere virkemidler. Jeg vil også nevne at det i løpet

av de femten siste årene har vært fire handlingsplaner mot svart arbeid og sosial dumping. Men i dag har vi ikke mindre, men snarere mer sosial dumping enn for 15 år siden, sier Haakaas.

I 2015 ble det første A-krimcenteret opprettet, har ikke det hatt en effekt?

– Mitt inntrykk er at A-krimsentrene har laget mange rapporter som viser at alt går så meget bedre. Jeg ser at A-krim i Oslo sier at de har lukket opp til flere nettverk, men det er vanskelig å få grep om hva det betyr. Dessuten følger ikke A-krimsentrene opp saker selv, men sender dem til videre oppfølging i linjen i de enkelte etatene. Foreløpig har jeg få resultater. Når jeg i dag får høre at A-krimsentrene ikke vil straffe- forfølge sakene, blir jeg skremt.

For å lukke honningkrukka tror forfatteren det er nødvendig med nye metoder.

– Vi må unngå en situasjon som vi har sett i Italia og Hellas, hvor den hvite økonomien er avhengig av den svarte økonomien for å fungere.

Haakaas er opptatt av at flere har ansvar for arbeidslivskriminaliteten.

– Det hviler et stort samfunnsansvar hos oss alle. For eksempel på entreprenører som slipper disse nettverkene inn i offentlige bygg.

A-krimsentrene

- Samlokaliserte tverretatlige sentre mot arbeidslivskriminalitet.
- Politiet, Skatteetaten, Arbeidstilsynet og NAV er samlokalisert for jobbe koordinert for å bekjempe arbeidslivskriminalitet.
- Det er opprettet totalt syv sentre i Bodø, Tønsberg, Oslo, Bergen, Stavanger, Trondheim og Kristiansand.
- Sentrene i Bodø og Tønsberg ble opprettet i 2017.

”

Vi utvikler ny arbeidsmetodikk hver dag og blir stadig bedre og mer effektive.

BJØRN MARHAUG
Leder A-krimcenteret i Oslo

Bjørn Marhaug er leder for A-krimcenteret i Oslo og setter pris på Einar Haakaas sin kritikk.

– Det er bra at en som er engasjert og har arbeidet med denne problematikken lenge kommer med kritiske innspill, sier han.

For Marhaug er det viktig å påpeke at de har et felles mål i kampen mot kriminelle aktører.

– Det er ingen tvil om at arbeidslivskriminalitet fortsatt er et stort samfunnsproblem. Likevel ser vi resultater i for eksempel byggebransjen. Her har kontroll- og tilsynsmyndighetene, bransjen selv og offentlige innkjøpere gjort en kjempeinnsats for å bekjempe denne typen kriminalitet, sier han.

At A-krimsentrene ikke har levert resultater er Bjørn Marhaug imidlertid ikke enig i.

– Arbeidet mot arbeidslivskriminalitet har blitt bedre. Innsatsen er mer samordnet enn noen gang tidligere, og området har fått økt oppmerksomhet. De eldste A-krimsentrene er nå snart tre år og det å tenke tverretatlig er en ny oppgave for medarbeiderne våre. Vi utvikler ny arbeidsmetodikk hver dag og blir stadig bedre og mer effektive.

– Har dere oppdaget for få saker?

– Vi skal identifisere kriminelle aktører på et tidlig tidspunkt for å krympe handlingsrommet deres. Det er mange eksempler på saker hvor virksomheter er satt ut av spill med slike administrative virkemidler. Vi har også eksempler på virksomheter som innretter seg etter gjeldende regelverk etter at vi har vært i kontakt med dem. Vi ser nå at de første sakene vi identifiserte i 2015 er ferdigbehandlet i etatslinjene og er på vei inn i rettsystemet.

A-krimlederen tror det krever mer enn en satsing fra kontroll- og tilsynsmyndighetene for å bekjempe arbeidslivskriminaliteten.

– Vi er også avhengig av en holdningsendring i samfunnet hvor vi som forbrukere og spesielt innkjøpere blir oppmerksomme på konsekvensen av og alltid fokusere på pris. Vi må gjøre det enklere å ta de riktige valgene. I tillegg er det viktig at politiet får nødvendige ressurser så de kriminelle aktørene blir stilt for retten når kontroll- og tilsynsetatene anmelder dem.

Marhaug poengterer også at etableringen av A-krimsentrene bare er en liten del av den totale satsingen mot arbeidslivskriminalitet.

Kontroll på skinner

Uansett om du kjem til Noreg med bil, båt eller tog, risikerer du å bli møtt av tollarar.

Tekst Karoline Carlsen Foto Hampus Lundgren

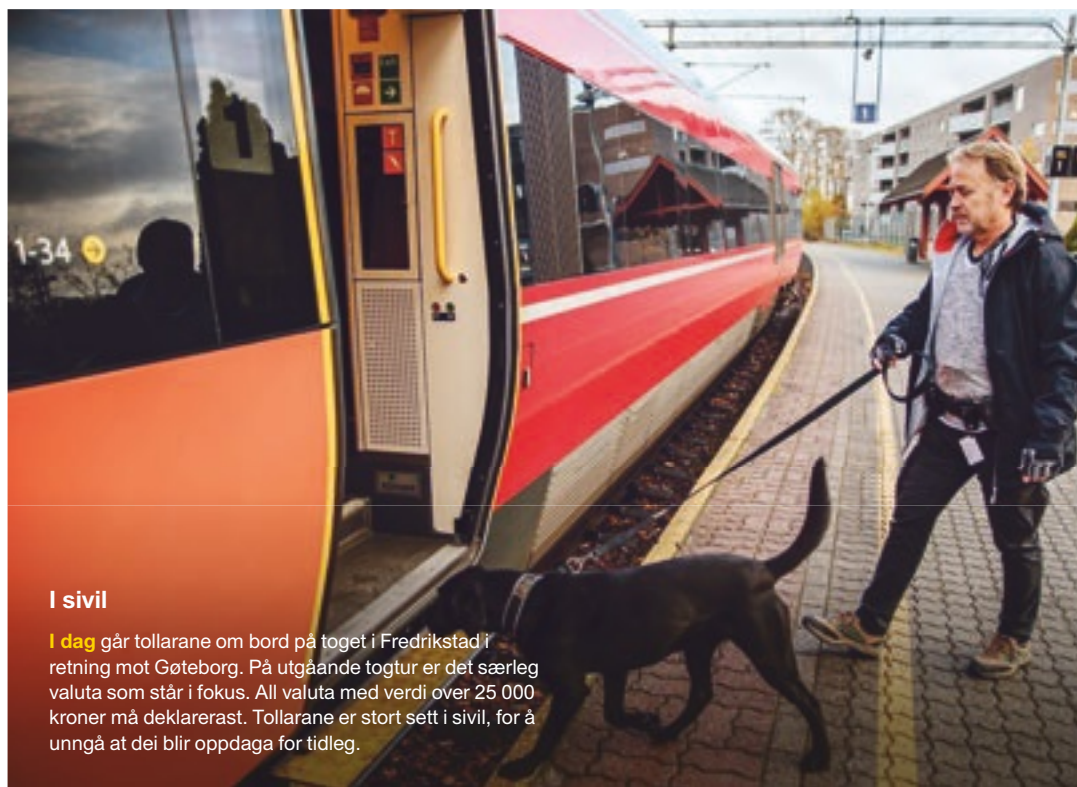
Alle om bord

Tollinspektør Zazyna og resten av vaktlaget frå Fredrikstad tollstad gjer seg klare for å bli med på dagens tur/retur med Gøteborg-toget. Etter at Rygge flyplass vart nedlagd i 2016, har grensekontrollen i Fredrikstad auka innsatsen mot tog-smuglarane. Det har gjeve resultat, og så langt i 2017 har tollarane gjort 140 beslag.

Aron 2 og Thor

Den 3,5 år gamle jaktlabradoren Aron 2 og hundefører Thor, er viktige under togkontrollen. Det er ikkje alltid narkotika-hunden er på jobb i Fredrikstad, men når vaktlaget får med seg hund, endar det ofte med gode resultat. I 2017 har Aron 2 og Thor bidrege til 60 beslag på toget, i tillegg til mellom anna to større beslag i ei anna teneste.

I sivil

I dag går tollarane om bord på toget i Fredrikstad i retning mot Göteborg. På utgåande togtur er det særleg valuta som står i fokus. All valuta med verdi over 25 000 kroner må deklarerast. Tollarane er stort sett i sivil, for å unngå at dei blir oppdaga for tidleg.

Vogn etter vogn

Når dei fire tollarane og Aron 2 går gjennom kupeen er det nøye planlagt. Utgangane sikrast, toaletta sjekkast og hunden gjer første søk blant passasjerar og bagasje. – Hei, hei! Kvar kjem du frå i dag? Har du med deg noko bagasje?

Toget har 250 sitjeplassar, men det er ikkje fullt denne novemberdagen.

Tollarane tek seg gjennom vognene ei etter ei og snakkar med passasjerane undervegs. Samtalen må skje i kupeen, difor prøvar dei å vere så diskrete og stille som mogleg. Om det blir nødvendig å snakke utan tilhøyrarar, er toalettet einaste moglegheit på toget.

Markering

Halvegs inn i den eine vogna markerer Aron 2 på ein passasjer. Bagasjen hans blir nøye gjennomgått, medan tollarane snakkar med mannen. Tonen er god, og han innrømmer narkotikabruk. Etter at bagasjen til mannen er saumfaren og alle moglege gøymestadar er sjekka, let dei mannen få sitje i fred. Det vart ingen funn.

Løn for strevet

Vaktlaget går av toget, og Aron 2 får løn for jobben. No ventar dei på toget som kjem frå Gøteborg mot Oslo. Sjølv om det ikkje er mogleg å smugle like store mengder på eit tog som på landevegen, har togkontrollane ført til ein del større beslag. Nokre av dei er 20 kilo amfetamin, 10 kilo heroin, 20 kilo hasj og 1,7 millionar kroner.

På vakt

Mariann (f.v.) Thor, Zazyna og Jan Aage gjennomfører togkontrollar, nesten på kvar einaste vakt. Mange passasjerar blir overraska når tollarane plutselig kjem om bord, men togvegen er ikkje noko unntak når det kjem til grensekontrollen.

Det går alltid eit tog

Det går tre tog i døgnet mellom Gøteborg og Oslo. Aron 2 er klar for neste avgang.

Velger utenlandske nettbutikker

Stadig flere nordmenn velger internett som sitt foretrukne kjøpesenter, uansett om det er mat eller sko som står på handlelisten. I 2017 vil norske forbrukere ha handlet på nett for 105 milliarder kroner.

Tekst Karoline Carlsen Foto Hampus Lundgren

STERK ØKNING: Posten distribuerer 40 millioner post-sendinger hvert eneste år. Toll-etaten kontrollerer sendinger til norske mottakere fra utlandet.

Nordmenns netthandel har eksplodert de siste årene, og norske forbrukere sitter daglig hjemme og handler varer fra hele verden. Den generelle netthandelen vokser drastisk og det er særlig handelen med utenlandske nettbutikker som øker mest. Ifølge tall fra handelsorganisasjonen Virke har e-handelen med utlandet økt med 225 prosent siden 2011.

Hovedsakelig lovlig handel. Det meste av e-handelen er helt lovlig og både forbrukerne og nettbutikkene følger reglene. Men kontroll av varestrømmene over grensen er likevel en viktig oppgave for Tolletaten, og når Posten alene distribuerer 40 millioner postsendinger hvert år, har det blitt en utfordrende oppgave.

For samtidig som tilgangen på helt lovlig varer er mer tilgjengelig, har også tilgangen på ulovlige varer økt. Nå finnes alt på samme sted – internett. Bare i løpet av årets første seks måneder ble

det gjort 1 000 narkotikabeslag i post- og kurersendinger. I tillegg til 725 beslag av farmasøytiske preparater, hovedsakelig dopingmidler. Det er også destruert eller returnert 10 000 postsendinger med medisiner kjøpt på utenlandske nettsider.

Det meste av posten som kommer til Norge, kommer inn via Gardermoen, Østlandsterminalen i Lørenskog eller ved Bring sin terminal på Alnabru. Samtlige steder er Tolletaten til stede og kontrollerer små og store sendinger. Ved hjelp av en skanner som tar bilder og kunnskap om avsender og mottaker avslører tollerne daglig ulovligheter.

54 prosent av norske forbrukere har handlet fra en utenlandsk nettbutikk.

Avslører juks. Selv om flertallet kun bestiller lovlig varer, fører den mye omtalte 350,- kronersgrensen blant annet til at en del forbrukere og selgere er kreative for å unngå ekstrautgifter. Dette er juks som ofte blir avslørt av tollerne.

– En av de vanligste årsakene til at vi holder igjen forsendelser, er at avsender har oppgitt for lav verdi på varene. Dette gjelder særlig pakker fra Kina, sier avdelingssjef Ole Kristian Gjørven i Tollregion Oslo og Akershus.

Det er transportøren av varen som krever moms på sendinger med en verdi over 350 kroner. De krever derfor ofte et fortollingsgebyr av forbrukeren, som ikke har noe med Tolletaten å gjøre. Gebyret er prisen transportøren selv setter for arbeidet de gjør med å regne ut merverdiavgiften eller eventuelle toll og særavgifter.

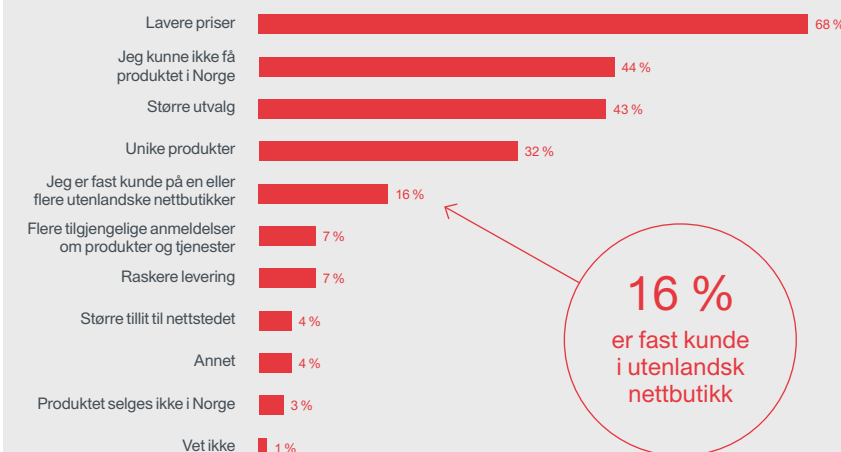
Internasjonal utfordring. E-handel har ikke bare blitt et vendepunkt i Norge, men også på den internasjonale handels-

arenaen. For verdens tollorganisasjon (WCO) er derfor dette et viktig tema. For dem er målet at verdens tollmyndigheter skal møte den digitale utviklingen innenfor handel med innovative løsninger, der effektivitet og tid er viktige stikkord.

For WCO er en viktig problemstilling hvordan tollmyndighetene kan sørge for en rask prosess med å frigi varer når varestrømmene øker massivt, parallelt med at man skal gjøre en risikovurdering og identifisere ulovligheter.

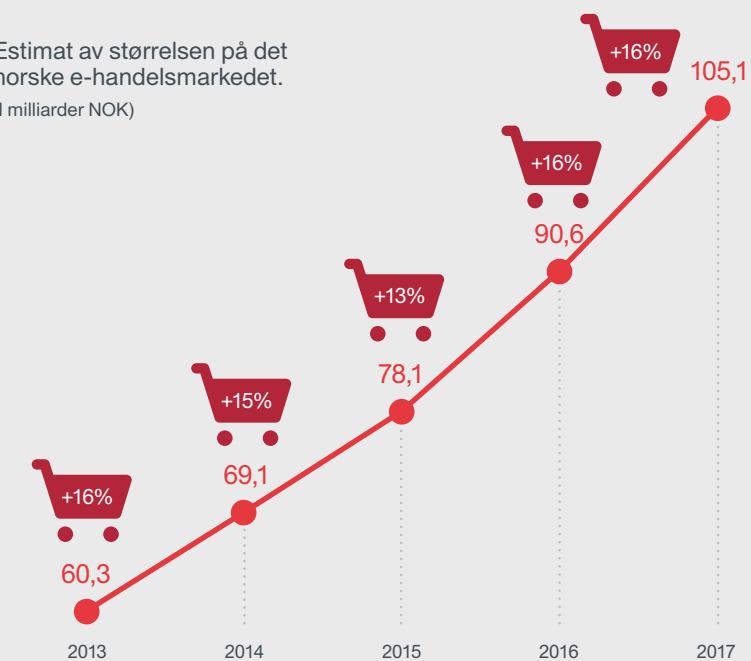
Å samle inn nok og riktig data om sendingene er også viktig for å sørge for riktig klassifisering og opprinnelse. Med stadig økende e-handel stiller det økte krav til digitale løsninger for blant annet Tolletaten. Å utnytte ny teknologi som kunstig intelligens og maskinlære for å sørge for smidigere og sømløse prosesser er noe Tolletaten jobber aktivt med. Du kan blant annet lese mer om dette på neste side. **∞**

Pris og utvalg er avgjørende når nordmenn handler i utenlandske nettbutikker.

16 % er fast kunde i utenlandsk nettbutikk

Estimat av størrelsen på det norske e-handelsmarkedet. (I milliarder NOK)

De mest populære landene å handle fra:

1. Kina
2. Storbritannia
3. USA
4. Sverige
5. Tyskland

VINNARLAGET: Siv Jensen delte ut premien til vinnarlaget som bestod av Evmorfia Andritsopoulou, Atle Vesterkjær og Peter Malec frå AIA Science.

VERDAS FØRSTE: Tolletaten er den første offentlige etaten i verda til å arrangere eit Science Hackaton.

Digital grensekontroll

Maskiner som tolkar røntgenbilete og løysingar som kombinerer ulike teknologiar skal støtte tollarane i framtidens grensekontroll. I alle fall om IT-nerdane i AIA Science får bestemme.

Tekst Gry Rønjum og Karoline Carlsen Foto Bård Gudim

Korleis kan Tolletaten utnytte ny teknologi, kunstig intelligens og automatisering i grensekontrollen? Det var bakgrunnen då 20 forskarar og IT-folk konkurrerte mot kvarandre i Toll-etatens Science hackathon 25. oktober.

Norsk vinnar. I konkurranse med teknologar og forskarar frå inn- og utland, vart det laget frå AIA Science som vann konkurransen. Vinnarlaget, som bestod av Evmorfia Andritsopoulou, Atle Vesterkjær og Peter Malec, hadde ifølgje juryen eit veldig tydeleg og framtidretta forslag med

reell gjennomføringsmoglegheit for Tolletaten.

AIA er eit nystarta norsk IT-selskap med tung teknisk ekspertise. Dei har spesialkompetanse innan kunstig intelligens, maskinlæring og big data.

– Vi tykkjer det er veldig inspirerende å jobbe med Tolletaten, og har fleire idear til korleis etaten kan automatisere delar av verksemda, seier Atle Vesterkjær, CTO i AIA Science og ein av deltakarane på vinnarlaget.

Han trur laget hans vann fordi dei presenterte ein heilskapleg plan for å få meir informasjon ut av data som Tolletaten allereie har.

Det var statsråd Siv Jensen som delte ut prisen til

vinnarlaget. Prisen er på 28 000 kroner i tillegg til heider og ære i IT-miljøet.

Fornøgd IT-direktør. IT-direktør Jan Erik Ressem er veldig fornøgd med både konkurransen og vinnarane.

– Vi har allereie sett i gang fleire strategiske prosjekt innan smart dataanalyse og digital etterretning som kan gjere fleire av ideane frå i dag moglege å gjennomføre. Løysingane som er presenterte i dag kan bli sett ut i livet før nokon anar det, seier han.

” Løysingane som er presenterte i dag kan bli sett ut i livet før nokon anar det.

IT-direktør Jan Erik Ressem

Tolletaten er oppteken av moglegheitene ein får frå ny teknologi. Ikkje minst fordi etaten meiner det er spanande å utforske korleis dei rette objekta skal kontrollerast på grensa.

– Med eit Science hackathon testar vi også ut utradisjonelle og innovative måtar å jobbe på. Vi undersøker konkret korleis bruk av kunstig intelligens kan hjelpe tollarane til å kontrollere mest mogleg målretta. Vi trur dette er eit verktøy som både kan gje oss betre resultat og smartare bruk av skattepengane, seier tolldirektør Øystein Børner.

Først i verda. Tolletaten er den første offentlege etaten i verda som gjennomfører eit slikt science

hackathon. Det blir positivt motteke hos Finansdepartementet.

– Eg vil gratulere Tolletaten som er den første offentlege etaten i verda som arrangerer eit science hackathon, sa finansminister Siv Jensen før ho utropte vinnarlaget.

For finansministeren var det også viktig å understreke kor viktig det er å ta i bruk ny teknologi for å gjere Tolletaten betre i stand til å bruke dei enorme datamengdene som er tilgjengeleg i ein stadig aukande varestraum over grensa.

– Eg har stor tru på at kontrollane til Tolletaten vil bli meir treffsikre ved å bruke avanserte verktøy for analyse og kunstig intelligens i tillegg til tollarane sine eigne vurderingar. Dette vil også mogleggjere automatisering av ressurskrevjande manuelle prosessar og frigjere ressursar til oppgåver der vi verkeleg har behov for menneskelege evner, sa finansministeren. \

fakta

Science Hackathon (scithon)

- Ein forskingsprint der utviklarar og andre IT-folk konkurrerer på lag om å løyse ei bestemt teknologisk utfordring.
- I denne konkurransen skulle deltakarane søkje i akademisk litteratur for å føreslå måtar å automatisere og målrette objektutveljing i grensekontrollen.
- Arrangementet var eit samarbeid mellom Iris.ai, Forsvarets forskningsinstitutt (FFI) og Tolletaten.
- Scithon brukast av selskapet Iris.ai, som jobbar med å gjere vitkaps-gjenfinning enklare ved hjelp av kunstig intelligens.

Hva betyr Brexit for Norge?

Det var det mange som lurte på da Tolldagen 2017 ble arrangert. Storbritannias ambassadør Sarah Gillett kunne ikke gi fasiten, for den har ingen før mars 2019.

Tekst Karoline Carlsen Foto Terje Heiestad

Forenkling, digitalisering, overtredelsesgebyrer, skattemelding og Brexit. Temaene var mange og varierte da nærmere 300 representanter fra næringslivet og Tolletaten var samlet i Oslo Kongressenter torsdag 2. november. Dette var femte gang Tolldagen ble arrangert, og også i år var konferansen helt full.

Forhandlinger etter mars. Et aktuelt tema for mange av deltakerne er Storbritannias avgjørelse om å forlate EU. Det var derfor mange som hadde forventninger til hva ambassadør Sarah Gillett fra den britiske ambassaden kunne fortelle om hvor-

dan Brexit vil påvirke norsk import og eksport.

– Jeg kan ikke fortelle dere hvordan det vil bli når vi forlater EU i mars 2019, men det som er sikkert er at vi jobber for å sørge for en så friksjonsfri handel mellom Storbritannia og EU som mulig, og at vi skal etablere en uavhengig internasjonal handelspolitikk, sa ambassadøren.

Hvordan avtalene mellom Norge og Storbritannia vil se ut, gjenstår det å se.

– Norge og Storbritannia kan ikke begynne å forhandle noen handelsavtale før Storbritannia offisielt har forlatt EU i mars 2019, men fram til da er jeg sikker på at begge landene forbereder seg godt til forhandlingene som da vil gjennomføres.

FULL SAL: Over 300 deltakere fra næringslivet deltok på årets tolldag. Tolldirektør Øystein Børner presenterte seg selv og etatens nye virksomhetsstrategi.

Gillett tror også avtalen Storbritannia og EU blir enige om, vil være relevant for Norge sin avtale.

Fra deklarasjon til skattemelding. 1.januar 2017 trådte siste endring i forbindelse med oppgaveoverføringen fra Tolletaten til Skatteetaten i kraft, i form av at MVA-opplysningen ble tatt ut av tolleklarasjonen og inn i skattemeldingen.

Dette er et tema som har ført til mange spørsmål både hos Skatteetaten og Tolletaten. Etter elleve måneder var det derfor på tide med en liten oppsummering på Tolldagen.

” Vi jobber for å sørge for en så friksjonsfri handel mellom Storbritannia og EU som mulig.

Ambassadør Sarah Gillett

Konklusjonen fra Regnskap Norge var at overgangen har ført til en god del ekstra spørsmål for deres representanter, mens Skatteetaten kunne fortelle at de fleste har fått med seg endringen og leverer det de skal i tide.

For Terje Nilsen i omberegningsseksjonen i Tollregion Oslo og Akershus, var det imidlertid viktig å påpeke at det ikke er så mye som skal til før enda flere gjør alt rett.

– Dere har fått det til! Men dere trenger fortsatt litt hjelp, sa han.

Nilsen kom derfor med en rekke tips til næringslivet. Han kom også med en soleklar oppfordring om at flere bør benytte seg av elektronisk omberegning. **W**

Fikk du ikke deltatt på Tolldagen? Da kan du se alle presentasjonene på toll.no.

BREXIT: Den britiske ambassadøren i Norge, Sarah Gillett, snakket om Brexit og betydningen for handelsavtalene.

4 på Tolldagen

- 1) Hvorfor deltar du på Tolldagen?
- 2) Hva var det mest spennende på årets program?

Marianne Henriksen
TNT Norge AS

- 1) Jeg er her for å få informasjon om hva som muligens kommer fra Tolletaten i fremtiden. Jeg er også interessert i møte andre som er i samme bransje som meg.
- 2) Brexit og hvordan England har tenkt til å gå videre er veldig spennende. Virke sin presentasjon var også interessant, der lærte jeg en del jeg ikke visste før.

Peter Levin
KGH Customs service

- 1) Jeg er her for å treffe kolleger og andre aktører i næringslivet. I tillegg til å få et innblikk i hva som skjer i fremtiden, særlig med tanke på digitalisering.
- 2) Foredraget om overtredelsesgebyrer står øverst på min liste.

Turi Rodahl Overvaa
Findus Norge AS

- 1) Det er veldig kjekt med en dag som dette. Jeg har vært med på alle tolldagene som har vært arrangert og det er en dag som blir prioritert.
- 2) Brexit er veldig interessant, selv om ambassadøren ikke kan si så mye om hva som faktisk vil skje i framtiden foreløpig. Det var også interessant å høre på den nye tolldirektøren og hvordan han ser på framtida.

Renate Brynhildsen
Felleskjøpet Rogaland Agder

- 1) Det er en god arena for å få informasjon uten å lete etter den, samtidig som man gjerne får informasjon litt i forkant. Dette er helt topp og jeg har vært her hvert år, selv om jeg kommer reisende fra Stavanger.
- 2) Tolldirektørens innlegg om fremtiden og bruk av ny teknologi er veldig spennende.

Guiden som holder deg oppdatert

Felles snorklipping: Regiondirektør Atle Joakimsen (f.v.), tolldirektør Øystein Børmer, finsk tolldirektør Antti Hartikainen og sjef for nordregion i finsk tollvesen, Joha Heikkilä.

INFO FRA ETATEN
GRENSETOLLSAMARBEIDET

Ny stasjon for norske og finske tollere

Bedre kontrollfasiliteter og helt nye lokaler for tollerne på Kilpisjärvi.

14. september åpnet den nye tollstasjonen på det finsk-norske tollstedet Kilpisjärvi. Det er Finland som har hatt ansvaret for utbyggingen og bygget stasjonen, men de to landene deler leieutgiftene likt. Et ganske unikt samarbeid, ble det påpekt under åpningsseremonien.

– **Vi har nå fått** en enkel og meget funksjonell grensestasjon. Det er gode arbeidsforhold for tjenestemennene, og ikke minst er næringslivets interesser ivare tatt på en bra måte. Kontrollfasilitetene er meget gode, og

kan ikke sammenlignes med noen andre grenseoverganger mellom Norge og Finland, sier regiondirektør Atle Joakimsen i Tollregion Nord-Norge.

Under åpningen var det gjester fra både Norge og Finland, og begge landenes tolldirektører var til stede og klippet snoren sammen. I tillegg til tollmyndighetenes representanter var også vegmyndighetene, politiet, lokalpolitikere og media representert. Det var også noen pensjonerte tolltjenestemenn som møtte opp for å se på de nye lokalene.

ROYALTIES:

Ny rådgivende uttalelse om tollverdi fra WCO

På møtet i den tekniske tollverdikomiteen i verdens tollorganisasjon (WCO) i mai ble komiteen enig om en ny rådgivende uttalelse om vederlag for immaterielle rettigheter.

Den nye uttalelsen beskriver et eksempel hvor royalties har blitt betalt av en franchise-taker til en franchise-giver for bruk av varemerke og systemer knyttet til driften av forretninger omfattet av franchiseavtalen. Eksempellet konkluderer med at betalingen av royalties i dette konkrete tilfellet ikke relaterer seg til de importerte varene. **Betalingen gjelder kun bruken av varemerket og systemene til franchise-giveren i importlandet i forbindelse med produksjon og salg av produkter. Disse er omfattet av franchisegiverens immaterielle rettigheter. Betalingen av royalties skal derfor ikke regnes med i tollverdien for de importerte varene.**

Eksport for 747 milliarder

EØS-avtalen benyttes ved cirka 70 prosent av all handel med Norge. I 2016 utgjorde eksport fra Norge 747 milliarder. Importen til Norge utgjorde 606 milliarder.

Fra toll til skatt

NYE GEBYRER

Overtredelsesgebyr: Seniorrådgiver Joakim Svebakken ved Tolldirektoratet.

400 overtredelsesgebyrer

Siden 23. mai har Tolletaten fattet cirka 400 vedtak om overtredelsesgebyr.

Etter oppgaveoverføringen fra Tolletaten til Skatteetaten i 2016 mistet Tolletaten muligheten til å ilegge administrative tillegg til merverdiavgiften som en sanksjon ved overtredelser av tolloven. For å møte mangelen på sanksjoner fikk Tolletaten i 2017 mulighet til å ilegge overtredelsesgebyrer, hvis plikter i tolloven blir brutt.

23. mai ble første gebyr gitt, og

siden da har tollregionene totalt fattet nesten 400 vedtak om overtredelsesgebyrer. – 26 av disse er påklaget til Tolldirektoratet, sier seniorrådgiver Joakim Svebakken ved rettsseksjonen i Tolldirektoratet.

Vedtaket om overtredelsesgebyr kan ilegges for brudd på vareførselspliktene, for manglende medvirkning til kontroll og for utstedelse av uriktige opprinnel-

sesbevis.

– Hensikten er å stimulere til etterlevelse av tollregelverket og sikre like konkurransevilkår for næringslivet, sier Svebakken.

Det er faste satser som benyttes når det ilegges overtredelsesgebyrer, der minste sats er 1 049 kroner og høyeste er 10 490 kroner ved første gangs overtredelse. Gebyrene øker ved gjentakelse.

1,6 milliarder i Statsbudsjettet

Tolletaten får nær 1,6 milliarder kroner i forslaget til statsbudsjett som ble lagt fram i oktober. I statsbudsjettet for 2018 foreslås det avsatt 1 490 900 000 kroner til driftsutgifter. Dette er en økning på 14,4 millioner kroner i forhold

til saldert statsbudsjett for 2017. Til større utstyrskjøp og vedlikehold er det foreslått bevilget 90,3 millioner kroner, sammenlignet med 118,4 millioner kroner i saldert statsbudsjett for 2017. I sum betyr det en reduksjon i det

totale budsjettet på 0,9 prosent. Styrkingen av grensekontrollen som ble påbegynt i 2016, blir videreført i henhold til plan. Det er avsatt ti millioner kroner til det videre arbeidet med å utvikle bedre systemstøtte for grensekontrollen.

Kort innpå

BLANK BETALERKODE

Stenger tollkreditt

I april ble det mulig å bruke blank betalerkode ved deklarerer i TVINN, som følge av utsatt avregning for merverdiavgift ved innførsel. Koden tilrettelegger for deklarerer hvis det ikke er avgifter å betale.

Skatteetaten har holdt tollkreditten åpen, men 1. desember vil den bli stengt for MVA*-registrerte virksomheter som ikke innfører varer med toll og særavgift.

Det betyr at programvareleverandører eller virksomheter som har egenutviklet programvare som kommuniserer med TVINN, må legge til rette for deklarerer med blank betalerkode i fortollingssystemet. Blank betalerkode skal benyttes ved deklarerer i TVINN når sum av toll og avgifter på deklarasjonen er null. Dette gjelder også deklarasjoner ved midlertidig innførsel.

Blank betalerkode kan ikke benyttes for deklarasjoner med kategori FO (foreløpig deklarasjon).

Prosjekt Ekspressfortolling

I oktober møtte 75 representanter fra næringslivet til en halvdagskonferanse i Oslo for å lære mer om ekspressfortolling.

Konferanse: Rundt 75 deltagere fra næringslivet deltok på informasjonskonferansen.

Det var ekspressfortollingsprosjektet som arrangerte informasjonskonferansen, som gikk av stabelen på Felix konferansesenter fredag 20. oktober. Deltakerne fikk blant annet informasjon om ekspressfortollingsprosedyren og om piloten som skal gjennomføres i 2018.

Pilot i 2018. Tolldirektør Øystein Børmer åpnet konferansen. Han innledet med å fortelle om den nye virksomhetsstrategien, og sa at ekspressfortolling bidrar til

å oppfylle alle de tre målbildene i strategien. Han understreket at piloten neste år blir viktig for å teste prosedyren i praksis.

– Blant annet blir det spennende å teste hvordan det er å utføre kontroller i forbindelse med ekspressfortollingsprosedyren, sa Børmer.

Mange spørsmål. Blant deltakerne var virksomheter som har oppgaver knyttet til import og eksport av varer, interesseorganisasjoner innenfor handel og logistikk, programvareleveran-

dører, og andre næringslivsaktører som Tolletaten samarbeider med. Forsamlingen var interessert og engasjert, og stilte mange spørsmål i løpet av samlingen.

For Tolletatens del er det viktig å finne aktuelle kandidater til å være med på piloten neste år. Flere har meldt sin interesse i etterkant av konferansen, og det vil nå bli jobbet videre med dette.

Du kan lese mer om ekspressfortollingsprosjektet på www.toll.no/ekspressfortolling.

OFTE STILTE SPØRSMÅL

EKSPERTENE SVARER

1. Jeg finner en deklarasjon i oversikten som ikke tilhører min virksomhet. Hva gjør jeg da?

Dette tyder på at deklarasjonen har brukt feil organisasjonsnummer da de produserte deklarasjonen i TVINN, som medførte at fortollingen ble gjort på feil bedrift. Det er viktig at dette blir rettet slik at deklarasjonens grunnlagsdata blir korrekte, og at deklarasjonen blir knyttet til riktig bedrift for rapportering av MVA til Skatteetaten. Ta kontakt med deklarasjonen og gjør dem oppmerksom på eventuelle feil.

2. Min virksomhet mangler kopier av tolldeklarasjoner og underbilagene som faktura, fraktdokumenter. Hvor skal jeg henvende meg for å få dem?

Kontakt deklarasjonen som er oppført i oversikten. Deklaranten skal ha rutiner på å sende dere deklarasjoner og underbilag, men hvis dette ikke skjer eller trekker ut i tid, må du kontakte dem og etterlyse disse.

3. Jeg er regnskapsfører og mangler kopier av tolldeklarasjoner og underbilagene som faktura, fraktdokumenter for virksomheten jeg fører regnskap for. Hvor skal jeg henvende meg for å få dem?

Du skal først henvende deg til virksomheten du fører regnskapet for, da det er virksomheten som mottar disse hvis dere ikke har avtalt noe annet med deklarasjonen. Ellers er det deklarasjonen du skal kontakte. Vær oppmerksom på at Tolletaten sender kopier av godkjente omberegninger i TVINN til virksomheten som står oppført i rubrikk 8. Det er derfor viktig at dere har gode rutiner med virksomheten slik at dere får disse oversendt.

Elektronisk omberegning

Hittil i 2017 er det gitt 133 tillatelser til elektroniske omberegningssøknader, og dette utgjør nå 75 prosent av alle omberegninger. I Oslo og Akershus er økningen på 70 prosent sammenlignet med 2016, og saksbehandlingstiden ligger på mellom en og to dager.

Eksport på 1, 2, 3, 4

Hvilke hovedregler gjelder ved utførsel av varer fra Norge?

1) Hvordan eksporterer du varer?

En speditor eller transportør kan ofte ta seg av deklarasjon og transport for deg. Men selv om du bruker en speditor er du som eksportør alltid ansvarlig for at deklarasjon og fortolling blir utført i tråd med regelverket. Når du eksporterer må du kunne reglene for eksport i Norge, men også følge importreglene i mottakerlandet.

2) Søk om tillatelse!

Før du kan eksportere, må du søke Tolletaten om tillatelse. Det gjør du når du deklarerer varene. Tolletaten vil gi deg eksporttillatelsen ved å godkjenne deklarasjonen med et ekspedisjons- og løpenummer. Mange bruker en speditor til å deklarerer varene for seg, for de er som regel tilknyttet Tolletaten sitt elektroniske fortollingssystem (TVINN). Du kan også deklarerer varene selv på et tollsted. Da fyller du et enhetsdokument, og for å fylle ut det trenger du faktura, fraktdokument og eventuelle tillatelser.

3) Velg din transport

Når varen er deklareret og Tolletaten har gitt tillatelse til eksport, står du fritt til å velge hvordan du vil transportere varen og hvem som eventuelt skal frakte den for deg. Noen

varer må transporteres gjennom flere land på veien til mottakeren. Da kreves en transittering. En transittering er Tolletatens tillatelse til å transportere varer gjennom flere land, men det er bare land som er avtaleparter i Transitteringskonvensjonen som kan bruke ordningen.

4) Har du krav på mindre toll?

Hvis du bruker mulighetene som ligger i frihandelsavtalene til Norge, kan varen din få lavere toll eller tollfrihet. Dette kaller vi preferansetollbehandling. For at mottakeren skal få preferansetollbehandling i importlandet, må du sørge for et opphavsbevis for varene.

PS:

Du må også huske på at noen varer har restriksjoner ved eksport og er avhengig av spesielle tillatelser. Se hvilke varer dette gjelder på toll.no.

Det er bare ved eksport av fisk og fiskeprodukt du må betale avgift.

Ønsker du å lære mer om utførsel? Meld deg på kurs! Eller les mer på toll.no

KURS

FEBRUAR OG MARS 2018

Basiskurs i tollbehandling

13. februar

Passer for: Alle som toll-eksporterer varer eller driver virksomhet knyttet til import eller eksport.

Klassifisering

15. februar

Passer for: Alle som toll-eksporterer varer eller driver virksomhet knyttet til import eller eksport.

Klassifisering av klær

27. februar

Passer for: Alle som importerer eller eksporterer klær.

Klassifisering av næringsmidler

20. og 21. mars

Passer for: Alle som importerer eller eksporterer næringsmidler.

Opprinnelsesregler og preferansetollbehandling

2. mars

Passer for: Alle som importerer eller eksporterer varer eller vurderer å starte med det.

Tollagerhold

8. mars

Passer for: Alle som har tollager, vurderer å skaffe seg det eller vil vite mer om det.

Videregående kurs ved innførsel

28. februar

Passer for: Controllere og regnskapsførere.

Utførsel

1. mars

Passer for: Alle som eksporterer varer, speditorer og kontrollere.

Alle kurs holdes i Tolletatens bygg på Oslo Lufthavn Gardermoen i Edvard Griegs vei.

For mer informasjon og påmelding: toll.no/kurs

Bilen full av reptiler

Seks slanger, 38 øgler og fire skilpadder fant Svinesund-tollere da de undersøkte bilen til en rumensk mann. Selv om det nå er tillatt å innføre flere reptiler til Norge, krever akkurat disse dyrene en spesiell tillatelse. Det hadde ikke mannen, og Mattilsynet overtok krypdyrene. Mannen på sin side, kan vente seg en større bot fra politiet.

